

V Českých Budějovicích 12. 2. 2013

Orfeus v podsvětí

Jacques Offenbach (1819 – 1880)

rozpuštělá opereta

Nastudováno u příležitosti 150. výročí prvního českého uvedení této operety na scéně *Královského zemského prozatímního divadla* v Praze.

Premiérová uvedení 15. a 16. února 2013 od 19:00 hodin v DK Metropol.

Generální zkoušky 13. února od 18:30 hodin a 14. února od 10.00 hodin v DK Metropol.

Jen málo děl i z natolik oblíbeného žánru jako je opereta se může pyšnit tak nesmrtelným evergreenem, jaký je v tomto mistrovském díle, které skladatel na libreto Hectora Crémieux a Ludovica Halévyho uvedl v Paříži už v roce 1858.

Ano, nejen kankán – tanec, který dobyl svět, ale doslova přehlídka dalších nádherných melodií. A nikoliv v poslední řadě také elegantně ironické zrcadlo nastavené společnosti, zrcadlo, které přesahuje rámec nejen původního antického mýtu, ale i doby, v níž Offenbachova opereta vznikla.

Orfeus v podsvětí je nejstarší reprezentant operetní literatury, zároveň však jeden z nejefektnějších. V Offenbachově pojetí je titulní hrdina ředitelem thébské konzervatoře, jeho manželka Eurydika mu uteče z rozhádaného svazku za lepším životem do podsvětí. Orfeus ji na nátlak Veřejného mínění jde jen nerad na božstvu vyžádat zpět. Zaslouhou sehrané neobratnosti ovšem neuspěje a Eurydika se stává bakchantkou. Vlastní jádro příběhu pak tvoří vzpoura bohů na Olympu proti jednotvárným a nudným „nebeským“ poměrům. Tato – vůbec první *celovečerní* opereta v dějinách hudby - se zásluhou vídeňských triumfů jejího skladatele objevila v Praze už pět let po pařížské premiéře. „*V podtitulu tehdy doslova stálo ‚komická opereta ve 4 odděleních s tanci‘, uvedl dramaturg opery František Řihout.*

„Orfeus se tak stal vůbec první operetou, která zazněla v tehdejší Královském zemském českém prozatímním divadle v Praze. Stalo se tak 13. prosince 1863 jakožto ‚hra mimo předplacení‘, tj. benefice ve prospěch slečny Terezie Boschettiové, jež se tak ve svých 18 letech stala první ‚českou‘ Eurydikou, ač prý posud dobře neovládala dobře češtinu. Nicméně – jak dokládá dobová kritika, i ostatní, vesměs čeští, zpěváci pojali ‚úlohy své ze stránky žertovné.‘ Podobně si jistě stalo i v Jihočeském divadle při prvním poválečném uvedení této operety 17. června 1954 pod dirigentskou taktovkou B. Kysely a v režii K. Hlušičky, zvláště když do ústředních rolí operety byla obsazena tehdejší hvězdná dvojice českobudějovické zpěvohry, Jiří Císlar a Božena Havlíčková,‘ dodává.

V průběhu dalších let uvedlo Jihočeské divadlo i jiná Offenbachova mistrovská díla, Madame Favart (1957), Bandity (1959), Krásnou Helenu (1973 a 1990) a konečně Hoffmannovy povídky (1973 a 1986, jako balet i 1997).

Ačkoli myšlenka vytvořit z antického mýtu o božském pěvci Orfeovi komickou hudební parodii nebyla nikterak nová, už od 18. století se o to úspěšně pokoušeli klasicistní skladatelé jako Dittersdorf, Kaudner a jiní a před Offenbachem i řada Francouzů, nesmrtelnou se stala právě až „buffonáda“ Jacquese Offenbacha.

Jeho Orfeus v podsvětí i po 155 letech od svého vzniku provokuje satirickou formu hudebně zábavného divadla, jež především uplatňuje anekdotický děj s rozpuštělým dialogem umístěným mezi přitažlivá, mnohdy až fascinující hudební čísla. Ostatně i vrchol celé operety,

nejznámější „pekelný galop“ čili kvapík (francouzsky Can-can) je od světové premiéry 21. října 1858 ve skladatelově vlastním divadle Bouffes-Parisiens trvalým hudebním symbolem Paříže.

Dirigentské taktovky se nyní chopí **Martin Peschík** střídavě s **Petrem Jiříkovským**. Celý ansámbl sólistů, sboru i baletu režijně rozpojuje až k tomuto vrcholu **Dagmar Hlubková**, která na má na svém režijním kontě v Jihočeském divadle divácky veleúspěšné lehkonohé kusy i kousky jako **Na tý louce zelený, Čardášová princezna, Hledám děvče na boogie woogie** a **Hello Dolly!** Efektní kostýmy jsou dílem **Tomáše Kypty**, autorem scény je **Martin Víšek**, choreografie baletu se ujal sólista baletu **JD Béla Kéri Nagy** a sbory připravil **Josef Sychra**. Operetu uvádíme v českém překladu **Ivo Fischera** a v adaptaci **Dagmar Hlubkové**.

Osoby a obsazení

Fáma alias Veřejné mínění, postrach všech pozemšťanů jakož i bytostí nebeských a pekelných / **Iva Hošpesová**

Orfeus bájný pěvec, rovněž ředitel Orfeovy konzervatoře v Thébách / **Aleš Voráček**

Eurydika, jeho velmi znuřená manželka / **Lucie Kordová Mlynářová / Eva Štruplová**

Jupiter, nejvyšší vládce Olympu / **Josef Průdek**

Juno, jeho poněkud žárlivá manželka a ochránkyně rodinného krbu / **Dagmar Volfová**

Pluto, démonický vládce podsvětí, zvaný též Hádés / **František Brantalík / Bohdan Petrovič**

Styx, princ Arkádie a jeho sekretář / **Miloslav Veselý**

Diana, bohyně lovu / **Miroslava Veselá**

Venuše, bohyně lásky / **Romana Strnadová**

Cupido, známý jako Amorek / **Agáta Dopitová / Veronika Matlová**

Merkur, posel všech Bohů / **Josef Falta**

Chloe, žačka Orfea / **Michaela Korychová / Jana Málková ...**

... a mnoho dalších, nebeských i podsvětních postav, pro příběh zcela nezbytných / **sbor a balet Jihočeského divadla**

Orchestr opery Jihočeského divadla

Koncertní mistři / **Martin Červinka** (housle), **Václav Žák** (violoncello). Houslové sólo / **Martin Červinka / Václav Plášil**

Děkujeme všem našim partnerům a sponzorům za podporu.

KONTAKTY:

Jihočeské divadlo, Dr. Stejskala 424/19, 370 47 České Budějovice
www.jihoceskedivadlo.cz / info@jihoceskedivadlo.cz

Ředitel *Mgr. Jiří Šesták*
jiri.sestak@jihoceskedivadlo.cz / tel.: 386 711 226

Šéf opery *Miloslav Veselý*
opera@jihoceskedivadlo.cz / tel.: 386 711 201

Obchodní oddělení
info@jihoceskedivadlo.cz / tel.: 386 355 640